

Posudek školitele na práci Mgr. Věry Novákové s názvem:

Complexity of Ancient Egyptian Society during the First to Sixth Dynasty Based on Written Sources – the case of Egyptian households

(Komplexita starověké egyptské společnosti během První až Šesté dynastie ve světle písemných pramenů - Případová studie egyptských domácností)

Obor Egyptologie, FF UK, 2024

Školitel Prof. Mgr. Miroslav Bárta, Dr.

Doktorandka V. Nováková řádně a v termínu plnila své studijní povinnosti stanovené na počátku doktorandského studia.

Její studijní (především zahraniční) pobyty zahrnovaly:

- květen-červen 2014 stáž v Náprstkově Muzeu NM
- v rámci projektu GAČR v r. 2023 studovala primární materiál v British a Petrie Museums v Londýně (10denní pobyt) a Kunsthistorisches Museu ve Vídni (5 denní pobyt)

V. Nováková se rovněž účastnila prestižních konferencích, workshopech a kolokviích, kde vystoupila se svými výzkumy:

- mezinárodní konference *Old Kingdom Art and Archaeology* (Jaen 2022; Miláno 2017, Varšava 2014); *Current Research in Egyptology* (CRE; Alcalá 2019; Praha 2018; Neapol 2017; Krakov 2016); *Origins* (Krakov 2024); "*Ancient Egypt- New Technology*" (Naples 2023); workshopu *Generous patrons, loyal clients. The question of evidence* (2017).

Kromě toho byla V. Nováková spoluorganizátorkou konference *CRE* v Praze (2018) a workshopu *Generous patrons, loyal clients* (2017). V roce 2021 vystoupila jako invited speaker na konferenci *Summer School Ancient Egyptian coffins and sarcophagi Study, Conservation, Diagnostic and New Technologies* (Naples 2021)

Doktorandka se rovněž může představit prostřednictvím nemalé publikační činnosti doma i v zahraničí v renomovaných publikacích (seznam viz její Autoreferát str. 18 a 19).

V souvislosti s disertací byla spoluřešitelkou grantu 2015-2017 GAUK – Patronát jako základ společenské struktury a hospodářských vztahů Staré a Střední říše? (spoluřešitel; hl. řešitel Martina Bardoňová) a v současné době je spoluřešitelkou projektu GAČR – projekt č. 23-04989S Ancient Egyptian Burial Containers of the Old Kingdom and First Intermediate Period. Evolution, Contextualisation and Significance (spoluřešitel; hl. řešitel Marie Peterková Hlouchová, 2023–2025).

V. Nováková se od r. 2016 účastní na archeologickém výzkumu ČEGÚ v Abúsíru a jižní Sakkáře, analytické činnosti v rámci ČEGÚ (databáze kanop) a podílí se i na přednáškách pro veřejnost.

Tématem její doktorandské práce je zkoumání komplexity staroegyptské společnosti od 1. do 6. dynastie na základě společenských vztahů a tzv. „households“, pro které existují doklady od vlády 2. panovníka 4. dynastie, Chufua (Cheopse). Autorka bere v potaz i v potaz předchozí tři dynastie. Pro ty nemáme písemné, ani ikonografické doklady tzv. „households“; musíme si vystačit s archeologickými doklady. Ty představují tzv. hroby služebníků. Dříve nazývané také jako sekundární, které se vyskytují podél velkých hrobek – mastaba vysoce postavených hodnostářů tehdejšího královského dvora. Poloha těchto hrobek, jejich výbava, stejně jako naprosto převládající mužské pohlaví, dovolují předpokládat, že se jednalo o služebníky tehdejších členů staroegyptské elity.

Pro následující období 4.-6. dynastie autorka definuje několik období, kdy se počet i složení členů „households“ proměňuje, a to v přímé návaznosti na socio-ekonomické proměny tehdejší společnosti. Jde o doby vlády panovníků Chufua, počátek páté 5. dynastie, Niuserrea, Tetiho a Pepiho I. Tyto proměny přímo dokládají nejprve vzestup a narůstající komplexitu tehdejší společnosti a následně i její úpadek v důsledku, mmj. i prudkého poklesu zdrojů energie.

Autorka ukazuje, že dokáže četné zdroje nejen analyzovat, ale získaná data i syntetizovat a interpretovat. Celkem pracovala s 375 hrobkami, kde se vyskytují jasné doklady patronů (majitelů hrobek) a „minor figures“ – členů jejich domácností. Autorka ke své práci

využívá i zkušeností a poznatků získaných během primárního výzkumu v Abúsíru. První dvě kapitoly její práce dokazují i vysokou úroveň práce na poli teorie dané problematiky.

Disertace čítá celkem 427 stran hlavního textu, 31 stran literatury a celkem 115 grafů. Během práce na tomto tématu V. Nováková pravidelně konzultovala dílčí problémy a vzniklé otázky nejen s členy ČEGÚ, ale i s řadou renomovaných odborníků v zahraničí, jejichž jména jsou uvedena v práci.

Všechna tato fakta mě vedou k tomu, že předběžně klasifikuji předloženou disertační práci jako **prospěla** a bez výhrad ji doporučuji jako výchozí podklad pro udělení titulu.

V Praze, 17.8. 2024

Prof. Mgr. Miroslav Bárta, Dr.